

Patientnämndens handlingsplan för suicidprevention

Bakgrund

Varje år sker i Stockholmsregionen cirka 320 självmord, och cirka 1800 personer vårdas årligen i slutenvården för suicidförsök¹. Suicid är ett folkhälsoproblem som förutom förlust av människoliv innebär ett omfattande lidande för personen som begår självmord liksom för dennes anhöriga och andra berörda. Forskning visar att sorgen efter en närståendes självmord ofta är mer traumatisk än vid dödsfall av andra orsaker². Socialdepartementet fastställde år 2008 i Nationellt handlingsprogram för suicid en nollvision för det suicidpreventiva arbetet.

Region Stockholm antog i november 2020 en strategi för suicidprevention (*RS 2020-0456*). Syftet är att ingen person ska behöva hamna i en sådan utsatt situation att suicid upplevs som den enda utvägen. Målsättningen med det suicidpreventiva arbetet är att antalet suicidhandlingar inom Stockholmsregionen ska minska och att arbetet ska bidra till att uppnå nollvisionen.

Strategin anger att arbetsgivare inom Region Stockholm ska ge stöd och utbildning till medarbetare som i sitt yrke kommer i kontakt med suicidnära personer. Då handläggare på patientnämndens förvaltning ofta kommer i kontakt med individer med psykisk ohälsa är det av yttersta vikt att det finns kunskap och tydliga rutiner för bemötande av personer som uttrycker suicidtankar eller suicidplaner muntligen eller skriftligen. Arbetsgivaren ska också erbjuda krishantering vid suicidhändelser på arbetsplatsen samt stöd till medarbetare som är närstående vid suicidhändelser.

Definition

Suicid

Suicid och självmord är synonymer och det finns olika uppfattning om huruvida suicid eller självmord bör användas som begrepp. I denna handlingsplan används företrädesvis begreppet suicid.

¹ Nationellt centrum för suicidforskning och prevention (NASP), Självmord i Stockholms län, 2019.

² NASP, Rekommendationer för suicidpreventiva insatser på befolkningsnivå. RESPI, 2019

Förvaltningens uppdrag

Patientnämndens förvaltning är en instans dit patienter och anhöriga kan vända sig när problem uppstått vid kontakter med i stort sett all offentligt finansierad hälso- och sjukvård. Nämndens förvaltning utreder vad som skett, föreslår lösningar, informerar, och lotsar vid behov vidare till annan instans. Förvaltningen gör inga egna medicinska bedömningar och ger inte råd i hälso- och sjukvårdsfrågor.

Därutöver har förvaltningen en lagreglerad skyldighet att rekrytera, utbilda och förordna stödpersoner till patienter som tvångsvårdas i psykiatri eller isoleras enligt smittskyddslagen.

Insatser och åtgärder

Lokal handlingsplan för suicidprevention gäller från och den 1 januari 2021 och tills vidare. Planering av insatser och åtgärder sker inom ramen för ordinarie verksamhet. Vid behov revideras planen i enlighet med regionens centrala strategi för suicidprevention som kan komma att uppdateras.

I kontakt med invånare

Samtliga handläggare på patientnämndens förvaltning ska vid kontakt med individer som uttalar suicidala tankar eller hot om självskada eller suicid ta aktivt ansvar för att hjälpa personen genom att:

- Hänvisa till vård på rätt nivå.
- Kontakta vårdgivare och informera om patientens tillstånd efter samtycke från patient.
- Kunna hänvisa till regionala eller nationella hjälp- och stödlinjer.

Vid händelse av akut pågående suicidal handling som handläggaren får kännedom om under samtal eller vid skriftlig kontakt ska särskilt upprättad rutin³ följas. Denna rutin används vid förekomst av suiciduttryck och den specificerar hur detta ska bemötas och hanteras.

Patientnämndens förvaltning ska vid behov samverka med frivilligorganisationer inom området psykisk hälsa.

Medarbetarperspektiv och arbetsmiljö

Patientnämndens förvaltning strävar efter att erbjuda en arbetsplats där individens psykiska mående värnas och där medarbetare uppmärksammar och stöttar varandra. Målet är att skapa en öppenhet inom arbetsgruppen där vi fångar upp varandra vid händelse av försämrat psykiskt mående. Medarbetare erbjuds löpande arbetsmiljösamtal där signaler om psykisk

³ Lokal rutin för ärendehandläggning kring suicid. Upprättad i december 2020.

ohälsa kan fångas upp och medarbetare ska vid behov erbjudas stöd via företagshälsovården. Förvaltningen ska också kunna erbjuda krishantering vid suicidhändelser på arbetsplatsen samt stöd till medarbetare som är närstående vid suicidhändelser.

Förvaltningens medarbetare ska ha en god kompetens och medvetenhet om psykisk ohälsa och suicidprevention med syfte att på bästa sätt kunna bemöta individer som kontaktar förvaltningen samt för att uppnå en god och trygg arbetsmiljö. Detta innebär att följande åtaganden ska uppfyllas:

1. Medarbetare med särskilt ansvar för klagomål på den psykiatriska vården ska ges möjlighet till kompetenshöjning inom området psykisk ohälsa och suicidprevention.
2. Interna workshops med tema psykisk ohälsa och suicidprevention ska genomföras årligen.
3. Uppföljning av ärenden kopplade till suicid sker i samband med tertial, delårs och årsredovisning.

Uppföljning.

Uppföljning av aktiviteter och åtgärder kopplade till patientnämndens lokala handlingsplan för suicidprevention sker i samband med årsbokslut.